

· Nro. 21.

A' FELS. R. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*És a Bétsban Kedden Septembernek 9-ik napján
1800-ik éjztendőben.*

B é t s.

A' Császár ö Felsége, és az ö Felsége egyik
tollvér ötse János Fő Hertzeg, a' közelébb múlt
Szombatonn jó reggel, útjokat a' Német országi
armadához vették, a' mely történetnek okáról
ilyen Hirdetés olvastatik az ugyan az nap' Szom-
batonn estve ki-jött Bétsi Udvari Ujjságban: — „
„Ö Császári és Királyi Apoltoli Felsége, a'
hadakozásnak minden féle inségei felöl meg-gyö-
zödve, és azok által meg-illetődve lévén, az il-
lendő, állandó, 's az ö Felsége' országainak és
tartományainak, 's minden hűséges vazallusfai-

nak, és jobbágyainak oltalmaztatódásokra ezé-
ző békeffégre, kezét-nyulytani meg nem szünt:
a' melyre való hajlandóságát közelébről is uj-
janton ki-nyilatkoztatta, és a' lépéseket meg-té-
tette. A' Frantzia országlólzék azonközbe
mind ezek mellett is, a' békeffégnek helyre állit-
tódására nézve köttetett fegyvernyugvát, egé-
lzen véletlenül, és minden fundamentomos ok
nélkül, fel-mondotta.

„Noha azonban a' szerént a' bekefféges haj-
landóság szerént, a' melyről való bizonyait (oi-
zonyításait) a' Frantzia Országlólzék oly fokiz-
ben meg ujította, még miad remélleni lehetne azt,
hogy az ellenségeskedéseknek ujjantoni ki-ü-
tése még el-kerültetődhetne: mindazonáltal, hogy
minden hüséges jobbágyainak és egész Európá-
nak tsalhatatlanul meg-mutassa ő Felsége azt,
hogy az ő javaik, védelmeztetődések, és oltal-
maztatódások, mely igen szivénn fekügyék, arra
határozta magát ő Felsége, hogy a' maga Német
orsz igonn lévő armadiájához telivérjével János ő
Királyi Fő Hertzeglégével együtt, maga menyen,
és ott mostantól fogvást tulajdon a' maga Felsé-
ges személyében jelen légyen. Egyébaránt ő Fel-
sége álhatatosan és változhatalanul el tökéllente
magában azt, hogy minden el-fogadható bekes-
séges projectomok és fel-tételek iránt a' maga
készségét örömmel meg-bizonyítsa, és szív béli
ohajtással kíván arra az idő pontra el-jatni,
hogy hüséges népeit, az eddig való el-kerülhetet-
len hadi nyomruságoktól és terhektől való meg-
szabadulásról tudósithassa.“

* *

Katonai elő-mozdulások:

„Gen. Major H. *Schwartzenberg* és Gr. *Meer-
weldt* Feldmarichallieutenantokká — F. M. Lieu

tenant *Laver* Fegyvertármesterré — F. M. Lieutenant *Bellegarde* Lovasság-Generálissává nevezettek.

Lovasság-Generálissa Gróf *Bellegarde*, Gen. Zechal együtt az Orosz országi armadiához rendeltettek.

Elegyes Levelek.

A' Frantzia seregek mind által vagynak már most a' Rénus bal partjáról annak innenső vidékeire gyülekezve; az ő egész fegyveres erejek a' Német földön 150 ezer emberekből áll. — Az a' Frantzia Commissió, a' mely a' Frankoniai Kerületre vetetett 6 milliókból álló hadi adónak felhalytásában foglalatoskodik, még most is *Frankfurt* városában tartja a' maga ülését; egyébaránt a' Sz. Mihály napi nagy országos vásarra nézve a' katonák' izámat annyira megkíséblitette ezen városban *Augereau* Generál, hogy tsak valami 4 szazan vagynak, és a' vásár egész bátorsággal folyamatosan vagyon.

A *Bruxal*, *Manheim*, és a' Rénus' jobb partja felől lévő más Német városok' Archivumaikból, a' mult Augustus' 21 dikéin mind felrakták és el vitték a' Frantziák a' Rénuson túl lévő Német vidékeket illető irásokat. — Minthogy azt a' 35 millió Livrákból álló hadi adót, melyet ezen alkalmatossággal a' Német vidéktől feltsikortanak a' Frantziák, nagyobáára mind ugy nevezett *Köszorus* (Laub:) *Thallerokban* kivántak-bé, erre nézve ennek a' *Thallérnak* neme igen meg ritkült. A' pénzrel rakott szekerek naponként takarodnak Német országról *Strasburg* felé Frantzia országra keresztül, és onnét tovább *Páris* felé.

A' *Moreau* egész tábora így vagyon felosztva: A' tábor' derekának, az ő maga vezérlése alatt,

Augsburg a' fő hadi szállása. Ez, két osztályokból áll; egyik osztály a' *Gen. D...*, a' másik a' *Leclerc* vezérlések alatt van; annak *Blaschium*, ennek *Landshut* a' hadi szállása — A' tábor jobb szárnya a' *Lecourb* vezeté alatt, felső *Swewiát* tartja meg szállva; a' fő hadi szállása *Kempton*; három Osztályokból áll, u. m. a' *Mentrichard*, *Gudin*, és *Molitor* osztályaikból, az elsőnek *Burgau*, a' másodiknak *Memmingen*, a' harmadiknak *Lindau* a' hadi szállása. — A' bal szárnya is ugyan ennyi Osztályokból áll, u. m. a' *Legrand*, *Ney*, és *Richepans* osztályaikból, az első *Straubingában*, a' második *Neuburgban*, a' harmadik *Stuttgartban* van szálláson; a' fő vezére ezen szárnynak *Grenier*, a' kinek fő hadi szállása *Regensburg*. — Az Arriergardát két szakaszok tezik, u. m. a' *St. Susanne'* és *Augereau'* szakaszai; annak *Strasburg*, ennek, nem messze *Frankfurtól*, *Eöchl* a' fő hadi szállása; az, *Baseltől* fogva a' *Rénus* vizeig, *Colaud*, *Souham*, *Liborde*, és *Klein* Generálisok alatt, különb-külömb csoportokban fekszik; az *Augereau* alatt lévő csoportok a' *Ménus'* Északi partjainn vagynak széljél osztódva.

Strasburg, 25. Aug. — „A' *Rénus'* bal partjainn sok szá, négy lovu szekerek requisitzióba vétettek, hogy *Philipsburg*, *Ulma*, és *Ingolstadt* váraik felé golyobisokat, bombákat, és granátokat szállítsanak; az ostrom-ágyuk, *Valenciennes* várából hozattak ide. A' hadi készülétek mindegyik felé egész mozgásban vagynak.

Aschaffenburg, 27. Aug. — „Minekutánna itt tegnap *Gen. Augereau* a' fegyvernyugvást forma szerént felmondattatta volna, Császári General *Simbschen* és a' Máinti Választó Fejedelmi *Status Cancellarius*, ma, tanácsot tartottak ezen

nem vélt történet felett együtt, a' mely után néhány szekerek, Választó Fejedelmi portékákkal terheltetve, *Würtzburg* felé útnak indítottak. — A' Gen. *Augereau*' kézületei és mozgulásai azt mutatják, hogy az ő serege, ha tsakugyan valóssággal el kezdődéndenek az ellenségeskedések, *Würtzburg*nak fogna tartani.

Páris. — A' Gen. *Brune*' Orosz országi fővezérré való neveztetését, már a' *Moniteur* is ki hirdette officialiter: helyette *Mardonald* rendeltetett *Dijon*hoz a' reservá tábor vezérévé. — *Marsena* *Páris*ba citáltatott. — Generál *Berthier* a' leg nagyobb fietséggel folytatja *Madrid* felé útját. Hogy fontos dolog ne volna réa bizattatva, azon lenki nem kételkedik. A' *Spanyol* Udvar minden igyekezettel azonn vagyon, hogy a' békefélet a' *Frantzia* Respublika és *Portugallia* között helyre állithassa. Ez lehet a' *Berthier*' *Madrid*ba való útazásának is a' főbbik célja. Hogy a' *Spanyol* Udvar ezt a' békefélet helyre állítani igen erőssen akarja, sok okokra nézve könnyű által látni: hanem, igen terhes a' munka, mivelnogy egy felől *Portugallia* nem könnyen hágy el valamit a' maga *Angliával* való szoross egybe kottetődéséről, más felől pedig *Spanyol* országnak is nem kedves környülállás volna a' maga vidékeinn a' *Frantzia* seregeket *Portugallia* felé kereftül botjátani.

A' *Párisi* levelek szerént, az Első Consul egy tulajdon keze irásával való levélben terjesztett *Pál* Orosz Császár' elibe némely ajánlásokat, a' közönséges békefélegnek helyre lehető állitódása iránt. — Erről az Első Consúlról *Bonapartéról* azt jegyzik meg, hogy a' mult *Augusztus*' 16-dikán lépett a' 32-dik esztendejébe — az özvegy és igen szép *Boharnois* Generálisnét, 1796-ban

vette magának feleségül. Ez az afrikai szonyság, Napnyugoti Indiában Martinique szigetén született, és most a 40-dik életéjét tölti. *Boharnois* Generálisától két gyermekei maradtanak, egy fiú t. i. és egy leány; a' fiúnak neve *Boharnois Eugénus*, a' ki Egyiptomban is ott volt a' moholai tájjal, és most a' reserva tábornál szolgál; a' leány egy Párisi nevető házában tartatik. Bonapartenak 3 fiú és 3 leány testverei vagynak életben: *Josep*, a' nagyobbik, Status-Tenátsos; *Lucian*, a' második, Belső Miniser; a' harmadik a' Consularis Gárda feregénél szolgál; a' fugai közül az idosobbiket Gen. *Leclerc*, a' másodikat pedig *Murat* vette feleségül; a' harmadik még hájdon. Mind *Corsica* szigetén, mind *Toskánában* vagynak még több Bonaparte atyafiak is, életben. — Egyszer híre volt, hogy a' Bonaparte' harmadik fugát Gen. *Morreau* a'arta volna el venni: hanem ebből a' tudósításból úgy látszik, hogy leg alább a' lakadalom még nem esett meg. BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' *Murat*' vezérése alatt lévő egy nevezett *Válogatottak* (*d'élite*) serege, a' mely Frantzia országban *Amiens* várossától fél ora távolságra fekszik, tsupa Granatérosokból és Stutzosokból áll. Hova légyen a' czélozás ezen válogatottakkal? ez még most tsak kérdésben marad.

A' *Párisiak*, ha a' Politzia szemesen nem vi gyázott volna réájok, nagy veszedelembé ejthették volna a' mult Aug. 22-dikénn magokat. A' *Sequana* vizének szine egy bizonyos darab helyen estvéli 6 ora-tájban a' dögölt és fél-dögölt, 's egymást tsapkedő halaknak fokaságától egészen megtelestülvén, a' gyermekek és a' halakozok, az okosall embereknek intéseik ellen is a' viznek neki mentek, és a' halakat ki fogdos

ni, 's hazaikhoz hordani kezdték, mind addig, míg a' Politzianak hírvél adatván, neintsak, a' továbbbi hal-fogdosásnak eleje vétetett, hanem min-gyár ahoz-értök küldettettek a' városnak ezen rézében széljel, a' kika' ki-fogott halat mindenütt meg-visgálván, a' nem frisseket mind el-szedték, és a' földbe ásattatták. — Gondolják, hogy ezen halaknak ily nagy sokasággal és hirtelen való meg-döglését is, az idei nagy és hosszúas hőség okozta, a' melytől a' különben is igen elapa-dott Sequana vize rend kívül fel-melegült.

A' Gen. Kleber' haláláról még semmi hirtetést ki nem adatott a' Frantzia orizágló-szék. — Gen. Lecourb igen terhes hidéglelésben fekszik Strásburgban.

Prussióból azt írják, hogy a' fegyveres seregek az egész országban tsendesesen vannak, és egy kisebb mozgált is nem tesznek. Library Cluj

Erdély.

„A' Harlémi Teyleriana második Societás a' közelébb mult esztendőben adott ki egy kérdélt praemiumra, melly e' következő: *Welches sind die Ursachen, warum die meisten Völker die Metalle, insonderheit Gold, und Silber zu Repraesentationszeichen des Werthes, oder Reichthums erwähnt haben? Welches sind die Vortheile dieses so allgemein angenommenen Mittels der Circulation; und welche Nachteile sind damit verknüpft? Und kann man keine andere Sachen ausfindig machen, die anstatt derselben auf die Dauer mit Frucht und zum allgemeinen Nutzen sollten dienen können?* Az az: Mitsoda okokra nézve válofították a' nemzetek, a' betsnek (minden féle dolgok árának) vagy a' gazdagságnak, czimere-

zö v. jelentő jegyével az értzet, különösen pedig az aranyot és ezüztöt? Mitsoda hasznai vagynak a' *circulatio*ra ezen ily közönségesen felvetetett eszköznek; és mitsoda ártalmak vagynak véle öfzfe köttetve? és nem találhatatik e' semmi más olyan eszköz fel, a' mely ez helyet állandóul, és közönséges haszonnal szolgálhatna? — Az ezen kérdésre ki tett jutalmat ezen esztendőben következendők nyerték el, úgy mint: Az első és 100 aranyos arany medaljont nyerte el Göttingai Politices Professor *Georgius Sárorius*. Az ezüst medaljont Ifjabb Professor *Szathmari Sigmund* Ur a' Kolosvári Réf. Collegiumban Statificát, és Eccl. Historiát tanító Professor, és ezen kívül Dissertatioja is, mellyet Deák nyelven irt, méltónak ítéltetett a' ki nyomtatásra (Méltán örvendket a' Haza ezen jó reménységű Ifju tudos Urnak, ki illy hamar kezd nagy érdemű édes atya' nyomdokait követni. Vajha az illy jó igyekezőket, és Nemzetünk' ditsőségét az idegenek között is munkálódóknak az Hazában is érdemlett jutalmak, és a' tsendes dolgozásra alkalmatosságok szolgáltatódnának). A' Harmadik jutalmat, ugyantsak egy ezüst monétát, egy Frantzia nyelven irt Dissertatioval egy Frantzia Tudós nyerte-el. De az ő Dissertatiojának tsak egyik része ítéltetett érdemesnek a' ki nyomtatódásra.

* * *

NB. A' tegnapi szentséges nagy innep miatt a' betűi szedők mostantsak egy fél árkuffal készíthetett-el. Ezért a jövő Péntekenn egy árkus Egyiptommal fog szolgálni; melynek már most a' jövő ujj esztendőig egészszén el kell végezödni. —

P. D.